

TOELICHTING bij het besluit tot aanwijzing van een beschermd dorpsgezicht ex artikel 20 van de Monumentenwet te

GASTHUIS, gemeente Bemelen en gemeente Wylre.

Het beschermde dorpsgezicht omvat het op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg tek. nr. 153) door een stippellijn omgrensde gebied.

Het gehucht Gasthuis ontleent zijn naam aan het reeds in het midden van de 14de eeuw vermelde Gasthuis, dat het kapittel van St. Servaas hier had gesticht aan de weg van Maastricht naar Aken, de huidige Oude Akerstraat. De in het dorpsgezicht opgenomen bebouwing ligt aan de noordkant van deze weg en bestaat uit een flauw gebogen reeks, door tuilmuren verbonden buitenplaatsen en gesloten hoeven, die ondanks de verschillen in architectuur tezamen een eenheid vormen.

Het eerste gebouw (nr. 47) aan de westzijde - in de richting van Bemelen - is de Droogenberg, een boerderij met mergelstenen gevels, een poort met het jaartal 1721 en een inrijhek met siervazen op de pijlers. De door hoog geboomte beschaduwde tuin hiernaast neemt de plaats in van het landhuis, waarvan de hoeve deel uitmaakte. Het tweede complex (nr. 48) wordt gekenmerkt door een gerestaureerde mergelgevel van omstreeks 1700 met in- en uitgezwenkte contouren. Daarop volgt achter een lange muur en een zware linde de Engelse tuin van het 18de eeuwse huis Nuys (nr. 49), waarvan een deel van de bijgebouwen in 1827 is gevoegd bij de aangrenzende gewitte hoeve uit 1826 (nrs. 50-51). De laatste panden van de reeks (nrs. 52 en 53) zijn goede voorbeelden van eenvoudige landelijke bouwkunst en markeren de uitmonding van de weg naar Terblijt.

Aan de zuidkant van de Oude Akerstraat, op de hoek van de weg naar Root, ligt een onlangs gerestaureerde zwengelpuut. Overigens is dit terrein, waarop zich het middeleeuwse gasthuis bevond, onbebouwd en dit dient ook zo te blijven, opdat de karakteristieke situering van de reeks hoeven en buitenplaatsen niet wordt aangetast. Om dezelfde reden is aan de achterzijde van de bebouwing een strook van het ongerepte landschap in het dorpsgezicht opgenomen.

-Bij-

Bij de bestemmingsplannen, die ter bescherming van het aangewezen gebied, worden vastgesteld, zal ernaar gestreefd dienen te worden de genoemde elementen van de ruimtelijke structuur en de bebouwing zoveel mogelijk recht te doen.